

NORWEGIAN B – HIGHER LEVEL – PAPER 1
NORVÉGIEN B – NIVEAU SUPÉRIEUR – ÉPREUVE 1
NORUEGO B – NIVEL SUPERIOR – PRUEBA 1

Friday 21 May 2010 (afternoon)
Vendredi 21 mai 2010 (après-midi)
Viernes 21 de mayo de 2010 (tarde)

1 h 30 m

TEXT BOOKLET – INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this booklet until instructed to do so.
- This booklet contains all of the texts required for Paper 1.
- Answer the questions in the Question and Answer Booklet provided.

LIVRET DE TEXTES – INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas ce livret avant d'y être autorisé(e).
- Ce livret contient tous les textes nécessaires à l'Épreuve 1.
- Répondez à toutes les questions dans le livret de questions et réponses fourni.

CUADERNO DE TEXTOS – INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra este cuaderno hasta que se lo autoricen.
- Este cuaderno contiene todos los textos para la Prueba 1.
- Conteste todas las preguntas en el cuaderno de preguntas y respuestas.

TEKST A

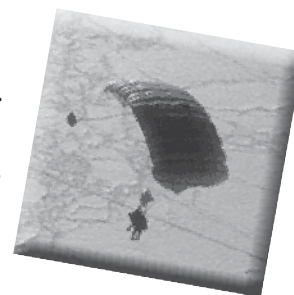
EKSTREMSPORT

Lyst til å hoppe i fallskjerm? Paragliding? Hanggliding? Raffe? Padle?

Får du ikke noe ut av friidretten? Mangler fotballen det kicket du trenger? Virker håndballens spenning uhåndgripelig? Er lengdehopp langt fra spennende? Da er kanskje ekstremsport noe for deg. Her er en oversikt over ulike ekstremsport og litt informasjon om ting du sikkert lurer på.

Fallskjerm

- 5 Det er 16 års aldersgrense for å hoppe i fallskjerm i Norge. Det eneste andre kravet er at du veier under 100 kilo og har normalt god helse. Det er vanlig å prøve et tandemhopp før man hopper på et fallskjermkurs. Er du under 18 år må du ha tillatelse fra foreldre eller foresatte før du får hoppe. I et tandemhopp hopper man sammen med en erfaren fallskjermhopper. Det eneste du trenger å gjøre er å gjennomgå et 15
- 10 minutters kurs, koble deg fast til tandeminstruktøren og nyte utsikten. Et fallskjermkurs koster rundt 12 000 kroner og du vil etter endt kurs ha status som selvstendig hopper. Tar man et ukerskurs har du offisielt himmelen som tumleplass etter bare fem dager!

Hanggliding og paragliding

15

Drømmer du om å fly? Hang- og paragliding er de to lettest oppnåelige måtene å oppfylle drømmen din på. Du slipper å leie eller å kjøpe et eget fly, utstyret er billigere, og kurset tar mye kortere tid. Dessuten får du kjenne vinden mot kroppen. Med en paraglider kan du fly i timesvis, og alt utstyret ditt får du plass til i en ryggsekk.

20

Man må være 16 år for å kunne ta sertifikat både for hangglider og paraglider, men da må man ha foreldres eller foresattes tillatelse. Etter fylte 18 år kan du selvsagt gjøre som du vil.

Et kurs tar vanligvis en drøy uke og kan koste oppunder 8000,-, men prisen varierer fra klubb til klubb. Noen klubber har imidlertid ungdoms- og studenttilbud.

Padling og rafting

- 25 Liker du å bli våt? Har du en elv på utsiden av huset som du lurert på hvor ender? I Norge er det 12 års aldersgrense på rafting, men noen av de vanskeligere strykene i Norge har høyere aldersgrense. Når det gjelder elvepadling er det forskjellige aldersgrenser på forskjellige kurs. Noen elver har, på lik linje med rafting, høyere aldersgrenser enn andre
- 30 på grunn av vanskelighetsgrad.

Er du interessert i ekstremsport og er nysgjerrig på hvilke andre gale og halvgale ting du kan finne på (og skremme foreldrene dine med) kan du ta en titt på hjemmesidene til Ekstremsportveko* på Voss.

Vidar Sandtrø, www.ung.no

---

* Ekstremsportveko: en årlig festival som arrangeres på Voss i Hordaland. Under festivalen konkurreres det i ulike grener innenfor ekstremsport

TEKST B

De gales hus

Det er på høy tid at noen griper inn og sier noe om hva som skjedde dette året på Varden, 1978. Som sier noe om hvordan tingene var, sett fra en annen vinkel. Jeg var på Varden jeg også, vi var så mange der, vi var der av høyst forskjellige grunner, og hadde ikke mer til felles enn andre folk, eller like mye, om du vil. Men det som slo meg da jeg først møtte Hajna, var hennes utrolige arroganse overfor alt og alle. Hun gikk alltid omkring med haken høyt hevet, og blandet seg lite eller ingenting med andre. Hun deltok så godt som aldri i sosiale aktiviteter, bortsett fra ting som var fastlagt gjennom Programmet, som hun faktisk fulgte. Ikke fordi hun trodde på det, men fordi det var den eneste måten å bli latt i fred på. Det var det hun ville. Gå omkring som en skygge i korridorene, ligge stille i sengen, være nesten usynlig. Det var som om hun hadde sett alt og ikke ville mer. Vi visste ingen ting om barndommen hennes, hun ville aldri snakke om den, men hun sa heller aldri at den hadde vært grusom eller vanskelig på noe vis. Den er uinteressant, sa hun, den er rett og slett ikke viktig. Hun ville ikke se noen, ikke foreldrene, ikke venner (her var det et par unntak, men hun hadde så godt som aldri besøk), men hun knyttet et visst bånd til ganske få pasienter, for eksempel Formel, Tussi og Odin. Jeg likte Hajna, selv om hun var skrekkelig arrogant, hun bråkte sjelden, og var ikke vanskelig på noe vis, men hun var samtidig ytterst gjerrig. På hvem hun var og hva hun ville. På sett og vis umulig å lese, og sånt liker jo ikke vi som arbeider i psykiatrien, og trenger endel signaler for å komme videre. Hun hadde ikke særlig høye tanker om oss som jobbet der, eller om psykiatrien generelt, hun betraktet Varden som en oppbevaringsanstalt, og jeg mener ikke å komme trekkende med noen form for fortrefelighet, men Varden var faktisk et anstendig sted der en rekke svært vanskeligstilte mennesker fikk utmerket hjelp. Problemet med Hajna var at hun ikke ville se dette. Enda så observant hun var. Hun fikk med seg det meste, slik den gjør som stryker langs veggene og ikke deltar. Som sitter taus i enhver forsamling og lytter. Som bruker øynene. For eksempel gikk hun en dag til Torbjørn (arbeidet som sosialkurator på Varden. Gikk alltid omkring i en blå busserull) og spurte om foreldrene hans ble svært lei seg den dagen han ble født. Og de så at han hadde hareskår. Torbjørn så forbauset på henne. Ingen visste det, han hadde aldri fortalt det til noen, og operasjonene hadde ikke etterlatt arr. Munnen hans var helt fullkommen uten tegn på den medfødte defekten, og dessuten delvis gjemt i skjegg og mustasje. Nei, sa Hajna, jeg hører det når du snakker. En ørliten stramhet i overleppen din, som lukker bokstavene, ja ikke alle, men i en del ord, for eksempel ord som begynner med "m" eller "b". Jeg skjønner fortsatt ikke hvordan noen kunne merke det. Men det gjorde Hajna. I sin vurdering av de som jobbet på Varden, var hun nådeløs. Ryktene sa at hun hadde en egen rankingliste, men ingen fikk se den.

Utdrag fra *De gales hus* av Karin Fossum (1999)

TEKST C

For få unge er med

Alder er ingen kvalifikasjon, men viktig likevel.

Sak: Folk under 30 år er i underrepresentert i lokalpolitikken.

UNGE ER underrepresentert i lokalpolitikken. I éin av fem kommuner er det ikkje ein einaste kommunestyrerepresentant under 30 år. Totalt er 4 prosent av dei folkevalde i kommunane under 30 år, medan 23 prosent av folket er i denne aldersgruppa. Den skeive fordelinga i kommunestyra vil neppe endre seg etter valet i september. Dei unge vil framleis vere ei lita gruppe i by- og kommunestyra.

5

.....

FLEIRE GRUNNAR: Alderssamansetjinga i kommunestyra kjem fram av ein artikkel i siste nummer av *Tidsskrift for ungdomsforskning*. I artikkelen vert det peikt på fleire grunnar til at unge er underrepresenterte blant folkevalde. Hovudbodskapen er at det ikkje kjem av mangel på politisk engasjement eller vilje til å delta i politisk arbeid blant unge. Men sjølv om dei fleste partia nominerer nokre unge, har dei unge generelt eit problem med å nå fram i partia. Ofte viser det seg at dei unge som blir nominert og valt på valdagen, er dyktige lokalpolitikkarar. Andre finn raskt ut at dette ikkje er noko for dei, og forsvinn ved første høve.

10

.....

GENERELT er det selvsagt ikkje noko gale med unge politikkarar. Ikkje med heil- eller halvgamle heller. Alder er i det heile verken ein fordel, eller ei ulempe. Men ei av demokratiets oppgåver er å sikre breidde og mangfald av livserfaring i dei folkevalde organa som skal styre offentleg sektor. Det slit alle partia med, særleg i kommunar der geografiske motsetningar overskuggar alle andre motsetningar i politikken.

15

.....

OFTEN BLANT unge og eldre er det politiske engasjementet ofte knytta til einskilde spørsmål eller utvalde saksområde. Partipolitisk engasjement krev betydeleg politisk forståing. Slik kunnskap aukar normalt med aukande alder. Berre ein liten del av det politiske engasjementet hjå dei unge får utløp gjennom partia.

20

.....

UNGE HØGRES leiar Torbjørn Røe Isaksen meiner partia er for lite flinke til å leite etter kandidatar utanfor eigne rekkjer og at nominasjonsprosessane er innovervende. Arbeiderpartiets ungdomsorganisasjon, AUF, trur ikkje dei unge blir tiltrekte av lange møter og tjukke konvoluttar med sakspapir. Den erkjenninga frå dei to viktigaste politiske ungdomsorganisasjonane bør ein lytte til. Vi ønskjer både AUF og Unge Høgre velkomen i BAs spalter og BA.nos debattfora. Det skal ikkje stå på oss.

25

.....

[- X -] er også eldre folkevalde opptatt av å ta vare på folk under 30 år. Det er ikkje så rart. [- 34 -] dei fleste over 30 år er, eller skal bli, foreldre og besteforeldre. [- 35 -] er den lave representasjonen ikkje noko akutt problem. [- 36 -] det er eit problem at interessa for partipolitikk er synkande blant dei unge. Dei bør i større grad enn no delta i lokalpolitisk arbeid. [- 37 -] den generasjonen som no er under 30 år fortset å vere like uinteressert i partipolitikk resten av livet, vil det langsamt ha grodd fram eit alvorleg demokratiproblem.

30

Bergensavisen 03.04.2007
Omsett til nynorsk

TEKST D

RAGAS MELLOMSTORE KVELD

En tafatt Michael Krohn og merkelige låtvalg la en demper på Raga Rockers store kveld under Øya-festivalen.

Bernt Erik Pedersen 11. august 2008

Raga Rockers

Enga, lørdag

Karakter: 4

Dette kunne vært konserten som kronet Krohn til norsk rockekonge: Siste band ut lørdag kveld, den største scenen på Norges største rockefestival, Raga ga for kort tid siden ut sin mest populære plate på nesten 20 år, og nådd nummer én på albumlistene for første gang. Plassen var fylt av over 10 000 fans, fra tenåringer til femtiåringer, som alle var kommet for å feire et av Norges største rockeband gjennom tidene.

Alt lå an til en lett hjemmeseier for Raga Rockers da de åpnet med «Slakt» og «Ingen Adgang» – begge fra det klassiske «Forbudte følelser»-albumet. Men vokalistene Krohn virket merkelig fjern gjennom den første halvtimen. Ikke kul og arrogant, bare litt distansert, han spilte entertainer og framførte låtene med en lite kledelig feelgood-faktor. Raga Rockers' ellers så typiske beinknuser-riff og renskårne, modernistiske gatepoesi er avhengig av tyngde og nådeløs presisjon, det passer ikke med smil om munnen. Selv om Krohn har funnet lykken, må han som artist finne fram til mørket i seg for at det skal fungere.

Han fant imidlertid tilbake til det onde glimtet i øyet etter hvert, særlig under låtene fra

Ragas siste album «Übermensch» – det seige og suggererende drivet i låter som «Stille høyde», «Nærmere deg» og «Positiv» viste Raga Rockers på sitt aller beste, med stort lysshow i kveldsmørket.

Raga har alltid fattet seg i korthet og gjorde unna det ordinære settet på 54 minutter, med tre ekstranummer til slutt. Da hadde Krohn i publikumsvennlig ånd slengt ut et par av sine store hits, et par tidlige rariteter (når «Komplex», den første låten på det første Raga-albumet fra 1982, kommer rett før «Aldri mer», er det slående hvor konsekvent Raga låter med 25 års mellomrom). Det var påfallende hva Raga ikke spilte – ingen låter fra de klassiske 80-tallsalbumene «Maskiner i Nirvana», «Varme dager» og «Blaff»; for eksempel. I stedet ganske mange fra det mørke 90-tallet, fra Raga-plater få liker, men som Krohn fortsatt insisterer på er undervurderte. Han er en stabeis, det er vel det som gjør at han er på hogget fortsatt, etter 30 år i norsk rock. Men det er kanskje også det som gjør at han aldri helt slår til når han virkelig har sjansen. Det kunne vært et stort øyeblikk i rocken, det ble ikke mer enn bra lørdagsunderholdning. Og Raga Rockers er mer enn det.

Dagsavisen 11.08.2008